

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

(M) 2

TADEUSZ JERZY WOJNO (1884—1971)

Tadeusz Jerzy Wojno urodził się 20 III 1884 r. w Warszawie w rodzinie inteligenckiej. Z domu rodzinnego wyniósł znajomość kilku języków obcych i zamiłowanie do muzyki, którą interesował się przez całe życie. Po ukończeniu w 1902 r. V Gimnazjum Klasycznego zaczął studiować nauki przyrodnicze na Wydziale Fizyczno-Matematycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Za przygotowywanie strajku młodzieży uniwersyteckiej w styczniu 1905 r. został relegowany z uczelni, a jednocześnie władze carskie nakazały mu opuścić teren Królestwa Polskiego.

Niebawem T. Wojno wyjechał do Szwajcarii, gdzie przez kilka lat kontynuował studia przyrodnicze na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Zuryskiego. Pod kierunkiem światowej sławy petrografa prof. U. Grubenmanna przygotował pracę pt. „Petrografische Untersuchung der Casannaschiefer des mittleren Bagnetales (Wallis)”, za którą uzyskał w 1911 r. stopień doktora filozofii. W latach 1911—1913 był asystentem w Zakładzie Mineralogicznym Uniwersytetu w Heidelbergu u prof. E. A. Wülfinga. W tym czasie pracował m. in. nad diagramami izogon do oznaczania skaleń i nad zastosowaniem metody skupień w krystalografii. W 1913 r. przeniósł się ponownie do Zurychu, gdzie został asystentem w szkole politechnicznej, a nieco później kustoszem miejscowego muzeum mineralogicznego. W okresie I wojny światowej brał czynny udział w życiu Polonii zuryskiej m. in. jako sekretarz Komitetu Samopomocy w Zurychu i rewident Polskiego Biura Prasowego w Bernie.

Wkrótce po zakończeniu wojny powrócił z grupą Polaków ze Szwajcarii do kraju. W 1919 r. habilitował się na Uniwersytecie Warszawskim jako docent mineralogii, po czym objął stanowisko profesora nadzwyczajnego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Z dniem 1 IX 1920 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym mineralogii i petrografii na Wydziale Chemicznym Politechniki Warszawskiej, a 21 I 1928 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego. W latach akad. 1922/23—1923/24 i 1935/36—1937/38 piastował godność dziekana Wydziału Chemicznego. Przez cały okres międzywojenny wykładał mineralogię, krystalografię, petrografię i geologię na Wydziale Chemicznym oraz na innych wydziałach PW. Kierowany przez niego Zakład Mineralogii i Geologii należał do najzasobniejszych placówek badawczych na uczelni, z wyposażenia której korzystali niejednokrotnie pracownicy naukowcy nawet spoza Politechniki Warszawskiej.

Oprócz zajęć dydaktycznych na politechnice prof. T. Wojno prowadził wykłady z krystalografii i petrografii na Uniwersytecie Warszawskim (do 1935 r.), później wykładał w Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie i Łodzi. Wiele czasu pochłaniały mu

rozliczne obowiązki społeczne oraz praktyczne prace petrograficzne, wykonywane dla różnych instytucji, zwłaszcza dla Drogowego Instytutu Badawczego.

Wybrany raz jeszcze dziekanem Wydziału Chemicznego na rok akad. 1939/40, sprawował faktycznie tę funkcję przez cały okres okupacji hitlerowskiej. W pierwszych tygodniach po kapitulacji Warszawy starał się zabezpieczyć mienie Zakładu Mineralogii i Geologii przed rabunkiem najeźdźcy. Uzyskawszy od niemieckiej komendy wojskowej zezwolenie na stały wstęp do zakładu, który znajdował się w zajętej przez wojsko gmachu głównym politechniki, zdołał uratować przed zniszczeniem i rabunkiem również część zbiorów Biblioteki Głównej oraz niektórych innych zakładów uczelnianych.

Z chwilą uruchomienia przez Niemców w 1942 r. w gmachach politechnicznych Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej został w niej kierownikiem Wydziału Chemii Technicznej. Prace badawcze prof. T. Wojny z tego okresu dotyczyły zastosowania geometrii wykreślnej do przedstawienia struktury kryształów i graficznego rozwiązywania zadań z jej zakresu. Wynikiem tych prac było odkrycie charakterystycznych prawidłowości, których nie udało się po wojnie odtworzyć z pamięci. Podczas powstania warszawskiego prof. T. Wojno utracił całe swoje mienie; ocalał mu jedynie notes z wynikami wszystkich egzaminów zdanych w okupowanej Warszawie przez studentów chemii w ramach tajnego nauczania, który okazał się niezwykle cennym dokumentem w okresie powojennym. Ostatnie miesiące okupacyjne spędził w Częstochowie, prowadząc tam tajne kursy akademickie.

W lipcu 1945 r. powrócił do Warszawy, gdzie przystąpił do tworzenia od podstaw nowej Katedry Mineralogii i Petrografii na Wydziale Chemicznym PW. W roku akad. 1945/46 pełnił nadal funkcję dziekana tego wydziału. Jednocześnie był współorganizatorem Wydziału Chemicznego Politechniki Łódzkiej i aż do 1949 r. prowadził tam wykłady. W latach 1949—1955 pracę dydaktyczną w Politechnice Warszawskiej łączył z pracą w Muzeum Ziemi, gdzie był inicjatorem i realizatorem kartoteki minerałów polskich. Z dniem 1 X 1960 r. przeszedł na emeryturę, ale jeszcze przez dwa lata prowadził wykłady zlecane w Politechnice Warszawskiej.

Prof. T. Wojno był członkiem wielu towarzystw naukowych, krajowych i zagranicznych. W swoim dorobku pozostawił ponad 50 publikacji, w tym kilka podręczników z zakresu petrografii (wspólnie z Z. Pentlakową) oraz kurs krystalografii (napisany wspólnie z B. Ziółkowską). Po długotrwałej chorobie zmarł 2 XI 1971 r. w Warszawie i został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim (kwatery N-IV-25). Był odznaczony m. in. Krzyżem Komandorskim Orderu Polonia Restituta (1937).

Oprac. Krystyna Sielecka